

Sint Martinus van Tours, beschermer van de armen

Op 11 november vieren we Sint Maarten. Kinderen in Limburg, Groningen, Friesland, Drenthe, Noord-Brabant en delen van Noord-Holland zoals West-Friesland en Kennemerland gaan langs de deuren en zingen Sint Maarten Liedjes. Op scholen maken kinderen een lampion en wordt het verhaal van Sint Maarten verteld en soms uitgespeeld. Maar wie was Martinus van Tours ook alweer? Waarom is deze heilige zo populair? Waarom vieren we Sint Maarten op 11 november?

Martinus, de bedelaar en de droom

Martinus werd geboren in het jaar 416 in Hongarije. De vader van Martinus was Romeinse soldaat. Martinus is in zijn voetsporen getreden en is ook soldaat geworden in het Romeinse leger. Hij werd gelegerd in Gallië, het gebied dat grotendeels in het huidige Frankrijk lag.

Het bekendste verhaal van de Heilige Martinus speelt zich af in Amiens. Bij de stadspoort zat een bedelaar in de kou. Martinus sneed, tegen de richtlijnen in, zijn rode soldatenmantel in twee stukken en gaf de helft aan de bedelaar. Die nacht droomde Martinus dat de bedelaar Jezus was. Hij was al een tijd geïnteresseerd in het christendom en besloot zich tot christen te laten dopen. Hij werd kluizenaar en wijdde zich volledig aan zijn nieuwe geloof. Een legende die hierop lijkt, speelt zich af bij de stadspoort van Parijs, waar Martinus een melaatse kuste tot ontsteltenis van de omstanders. De melaatse genas van zijn ziekte.

Martinus in het ganzenhok

Martinus was erg geliefd bij de armen en kreeg veel volgelingen. Tegen zijn zin wilde de mensen dat hij de nieuwe bisschop van Tours zou worden. Zijn aanhangers hielden vol en Martinus sloeg op de vlucht. Hij verstopte zich in een ganzenhok. Maar de ganzen verraadden hem met door het gegak. De mensen zochten Martinus met lichtjes. Toen ze hem gevonden stemde hij toe in de wil van zijn volgers en werd bisschop. Lange tijd was het een gebruik dat mensen met het feest van Sint Maarten een Sint Maartensgans aten.

Martinus en de stank van de duivel

Toen Martinus in zijn kloostercel aan het bidden was, verscheen de duivel vermomd als Christus aan hem in een purperen mantel en een diadeem met edelstenen. De duivel sprak tot drie keer toe: 'ken je me niet, in ben Jezus Christus.' Martinus sprak tot de duivel dat hij Christus niet kon zijn, omdat Christus nooit met pracht en praal zou verschijnen. De duivel loste op en liet een vreselijke stank achter in de cel van Martinus, het bewijs dat het wel de duivel moest zijn.

Het aanzien van de keizer

Tijdens een feestmaal met de keizer was ook Martinus uitgenodigd. Hij weigerde, maar hij werd gedwongen te komen. Tijdens het feestmaal kreeg Martinus de beker met wijn uitgereikt. Hij gaf de beker niet terug, maar gaf deze aan een priester. Hij vond dat de keizer te veel op rijkdom was gericht en vond het niet waardig om de beker terug te geven, maar hij wilde dat een priester de beker leeg dronk. Voor Martinus was die hoger in aanzien dan de keizer. De keizer kon deze actie waarderen en het hele hof sprak erover.

Waar kun je Martinus zien?

Er zijn vele legenden over Sint Martinus bekend, waarbij Martinus steeds op kwam voor het geloof en de armen. Martinus is daarom in de eerste plaats beschermheilige van de armen. Daarnaast is hij de beschermheilige van o.a. de steden Utrecht en Groningen. Verschillende legendes worden uitgebeeld in de reliëfs in de kloostertuin bij de Dom in Utrecht. De moeite waard om ze eens te bezoeken!

Bovenop de domtoren is een windvaan te zien met Martinus en de bedelaar. Het stadswapen van Utrecht bestaat uit een vierkant van rood en wit dat diagonaal wordt gescheiden. Dit stelt de halve mantel van Sint Martinus voor. Dit is vandaag de dag ook nog zichtbaar in de voetbalshirts van FC Utrecht. Beelden of afbeeldingen van Sint Martinus zijn herkenbaar door een Romeinse soldaat met een bedelaar of als een bisschop met een mantel in zijn hand of met een gans.

De start van de advent

Sint Maarten overleed op 8 november 397. Hij werd begraven op 11 november. De feestdagen van heiligen vinden meestal plaats op de sterfdag of een dag daarbij in de buurt. Daarom vieren we Sint Maarten op 11 november; 40 dagen voorafgaand aan Kerstmis. In de middeleeuwen duurde de adventstijd zes weken en begon deze tijd op het feest van Sint Maarten.

De kapel van Martinus

Martinus is op 11 november 397 begraven in de kathedraal in Tours. Momenteel is zijn graf een praalgraf in de crypte van de Sint Martinusbasiliek.

Het woord 'kapel' is afgeleid van 'Chapelle' dat mantel betekent, naar de nis waar de mantel van Sint Martinus werd bewaard. De nis is als een mantel over het relikwie.

Sint Martinus is dus een bijzondere heilige. Het is niet voor niets dat Martinus de eerste heilige was die geen martelaar was.

Fijn Sint Maarten!
Bart Oud